

SPLIĆANI IZVAN SPLITA

UDK: 314.742 (497.5 Split: 7/8)

Primljeno: 11. XII. 2006.

Pregledni rad

BRANKA BEZIĆ
FILIPOVIĆ

Hrvatska matica iseljenika
Podružnica Split
Nodilova 1
21000 Split, HR

Tijekom 19. i 20. stoljeća u prekomorske se krajeve osim stanovnika dalmatinskih otoka i Zagore često iseljavalo i gradsko stanovništvo. Autorica donosi spoznaje o iseljenim Splićanima na osnovi postojećih popisa hrvatskih iseljenika širom svijeta i splitskih matica rođenih.

Ključne riječi: iseljeničtvo, Split, kulturne aktivnosti

Od sredine 19. stoljeća Hrvati su se počeli iseljavati u prekomorske krajeve u potrazi za poslom. Mahom su to bili stanovnici Dalmacije, koja je pod Austrijom teško živjela. Dalmacija je bila odsječena od svojeg zaleđa i okrenuta poljodjelstvu, osobito vinogradarstvu. Upravo je vinogradarstvo sredinom 19. stoljeća pretrpjelo najveći udarac, i to zbog uvođenja tzv. 'vinske klauzule', kojom je Monarhija dopustila uvoz jeftinih talijanskih vina te tako uništila konkurentnost domaćih. Istodobno je došlo do krize dalmatinskog brodarstva, koje svojim jedrenjacima nije moglo konkurirati brodovima na parni pogon. Sve je pratio kasni razvoj industrijalizacije te višak seoskog stanovništva koje pod tim uvjetima nije moglo naći posla pa je opstanak moralo rješavati iseljavanjem.

U razdoblju od 1899. do 1920. godine iz Dalmacije se iselilo 40.000 ljudi, i to najviše u prekomorske zemlje, odnosno u Južnu i Sjevernu Ame-

riku, Australiju i Novi Zeland, a između dva rata Dalmatinci se iseljavaju i u europske zemlje. U početku su najčešće odlazili muškarci u dobi između 18 i 30 godina, s nakanom da se i vrate u zavičaj, gdje ih je čekala obitelj. Po zanimanju su to uglavnom bili zemljoradnici ili ljudi bez kvalifikacije, no bilo je i školovanih.. Dio njih slao je novac kući za uzdržavanje obitelji, a u zavičaj ih se vraćalo otprilike 30 posto, od kojih je manji broj došao bogat, a većina se vraćala siromašna ili s malo novca. Žene koje su se iselile, vraćale su se u manjem broju nego muškarci, a i one su najčešće bile nekvalificirane ili zemljoradnice.

Hrvati su za vladavine Austro-Ugarske bili evidentirani kao Austrijanci, a iz krajeva pod Italijom katkad kao Talijani, većinom katoličke vjeroispovijesti. Do Prvoga svjetskog rata o iseljenicima se na razini države nije nitko brinuo, a zatim je dvadesetih godina dvadesetog stoljeća osnovan Iseljenički odsjek u Zagrebu i Odsjek za iseljavanje i doseljavanje pri Ministarstvu socijalne politike u Beogradu. Donesen je zakon o iseljavanju te Pravilnik o izvršenju tog zakona, kojima su imenovani državni organi odgovorni za organiziranje iseljeničke službe. Prijevoz iseljenika u prekomorske zemlje postao je između dva rata organizirani posao, pa su osnovana zastupstva različitih brodarskih tvrtki iz inozemstva, a ukrcaji su se ponekad odvijali i u jadranskim lukama, poput splitske, dubrovačke i riječke, dok su od europskih prednjačile Cherbourg, L' Havre, Bremen, Hamburg i Genova.

U vrijeme kad je otočno stanovništvo hrlilo u Južnu Ameriku, među iseljenicima je bilo vrlo malo Splićana. Putovalo se dugo, najprije u ARGENTINU, a cijena brodske karte od Splita do Buenos Airesa je godine 1907. iznosila 180 kruna,¹ za što se u ono vrijeme u Dalmaciji moglo kupiti 3,7 hektolitara vina. Toliki iznos u gotovini bilo je moguće prikupiti samo zaduživanjem. Putovanje od Genove do Buenos Airesa, prema priči Mihe Moljaša iz Dola kraj Dubrovnika, izgledalo je:

“Spavali smo u prostorijama sa 20–30 kreveta, jedan iznad drugog, a drvena ograda dijelila nas je od boravka ostalih putnika. Jeli smo u istoj prostoriji, za dugim stolom bez stolnjaka. Svaki je putnik imao pred seбом jedan limeni tanjur i čašu. Prve smo dane jeli kruh koji je bio pečen u Genovi, a zatim bismo dobili tvrde ‘kolače’ koji se nisu mogli lomiti rukama. Ujutro bismo dobili vruću razvodnjenu kavu. Konobari bi donosili na stol hranu za sve, a mi bismo se sami posluživali. Ručak se najčešće sastojao od juhe i konjskog mesa

s krumpirom kao prilogom. Vina i čaja nije bilo. Od pića je bilo samo vode. Umivali smo se hladnom vodom na jednome mjestu svi skupa. Za vrijeme putovanja, koje je trajalo dvadesetak dana, spavali smo u odijelu i nije bilo mogućnosti za pranje rublja, niti se moglo presvlačiti čisto rublje.”

Dio iseljenika zadržao se u Buenos Airesu, gdje su se zapošljavali kao mornari i lučki radnici; neki su radili po ostalim dijelovima Argentine kao poljodjelci ili su odlazili dalje, u druge zemlje Južne Amerike. Uglavnom su dolazili s dalmatinskih otoka, ponajviše s Brača.

Prema popisu iz godine 1932., onih koji su se izjasnili kao Splitski² bilo je 16, različitih zanimanja. Došli su u Argentinu dvadesetih godina dvadesetog stoljeća u dobi do 30 godina. Međutim, samo osmero ih je pronađeno u knjigama rođenih u Splitu, pa se može pretpostaviti da su ostali bili iz splitske okolice. Abecednim redom bili su to:

ARŽIĆ, Božidar Filipov, mehaničar, rođen u Splitu 1901., došao u Argentinu 1928.

BARIĆ, Vinko Marinov, zidar, rođen u Splitu 1904., došao u Argentinu 1930.

BILIĆ, Josip Franin, rođen u Splitu 1911., došao u Argentinu 1928.

LAGHI, Nestor Ivanov Krstov, trgovac, rođen u Splitu 1873.

PAPARELA, Anton Izidorov, trgovac, rođen u Splitu 1903., došao u Argentinu 1928.

PAVIŠKOV, Nikola Antin, mehaničar, rođen u Splitu 1906., došao u Argentinu 1928.

ŠEGVIĆ, Lovro Josipov, stolar, rođen u Splitu 1904., došao u Argentinu 1923.

TERZE, Lovro, slikar, rođen u Splitu 1881., došao u Argentinu 1923. godine.³

U Argentini i sada ima Splitski. Teško je utvrditi njihov broj, ali od nekih 10.000 hrvatskih prezimena u toj zemlji, splitskih ima samo pedesetak.

Oni Splitski koji se nisu zadržali u Argentini najčešće su odlazili u ČILE. Nastanjeni pretežno u Santiagu, do 1927. godine, bili su trgovci ili činovnici. Manji broj je otišao na sjever, u gradove poput Antofagaste, Iquiquea i Tocopille. U istom popisu iz 1932. godine nalazimo sljedeća imena:

DEŠKOVIĆ, Hrvoje, sin Petra i Nele rođ. Rendić, trgovac, rođen u Splitu 1886., živio u Santiagu;

DVORNIK (Vesanović), Josip - sin Petra i Pavice rođ. Katunarić, građevinski poduzetnik, rođen u Splitu 1901., u Tocopillu došao 1928.;

LISIČIĆ, Josip, sin Lovre i Dujke rođ. Petrić, doktor političkih znanosti, rođen u Splitu 1900., uselio se 1929., bio na dužnosti konzula Kraljevine Jugoslavije u Antofagasti;

PAIĆ, Frane Karlov, trgovac, rođen u Splitu 1901., živio u Santiagu;

PAIĆ, Milko Ivin, činovnik, rođen u Splitu 1923., živio u Santiagu;

PAIĆ, Nikola, sin Karla i Antice rođ. Velat, činovnik, rođen u Splitu 1906., živio u Santiagu gdje se i oženio 1936.;

PROKEŠ, Josip, sin Vjenceslava i Antonije rođ. Vuletić, činovnik, rođen u Splitu 1897., živio u Santiagu od 1925.;

ROIĆ, Đuro Antin, činovnik, rođen u Splitu 1890., živio u Santiagu;

VUŠKOVIĆ, Josip Ivanov, činovnik, rođen u Splitu 1902., živio u Antofagasti, a u Čile je došao 1924. godine.

Na spomenutom popisu bilo ih je još šestoro za koje je pisalo da su bili rođeni u Splitu, ali ih nema u splitskim knjigama rođenih.

Vjera Zlatar Montan, najznačajnija istraživačica doseljavanja Hrvata u Čile, porijeklom s Brača, od rođenih u Splitu na području Antofagaste i Tarapaca nalazi sljedeće osobe³ (neke od njih već spomenute u popisu iz 1932.):

ALFIREVIĆ, Ursula, kći Grgura i Magdalene rođ. Carev, rođena 1885.;

BALIĆ, Mihovil, sin Marka i Lucije rođ. Buč, rođen 1892.;

BALIĆ, Petar, sin Marka i Lucije rođ. Buč, rođen 1896.;

BARIŠKOVIĆ, Dujmo, sin Josipa i Marije rođ. Štambuk, rođen 1896.;

BOROVIĆ, Jugana, kći Ante i Ivanke rođ. Kukoč, rođena 1931.;

DVORNIK (Vesanović), Benjamin, sin Petra i Pavice rođ. Katunarić, rođen 1906.;

DVORNIK (Vesanović), Josip, sin Mate i Lucije rođ. Latinac, rođen 1902.;

PERLAIN, Josip, sin Jakova i Vinke rođ. Vrdoljak, rođen 1866.;

DEŠKOVIĆ, Hrvoje, sin Petra i Nele rođ. Rendić, rođen 1886.;

DOMIĆ, Zvonimir, sin Tome i Mariete rođ. Bezić, rođen 1925.;

IVANIŠEVIĆ, Špiro, sin Ante i Dinke rođ. Čulić, rođen 1889.;

JERKOVIĆ, Marija, kći Ivana i Ivanke rođ. Balarin, rođena 1912.;

JURIŠIĆ, Krunoslav, sin Frane i Virginije rođ. Cotić, rođen 1878.;

KARAMAN, Anka, kći Josipa i Elualije rođ. Nakić, rođena 1898.;

KOVAČEVIĆ, Magdalena, kći Mate i Antonije rođ. Ljubić, rođena 1910.;

KARZULOVIC, Antun, sin Ivana i Kataline rođ. Juretić, rođen 1905.;
KULJIŠ, Duško, sin Andre i Marije rođ. Munitić, rođen 1924.;
LISIČIĆ, Josip, sin Lovre i Dujke rođ. Petrić, rođen 1900.;
MARTINOVIC, Dinko, sin Stjepana i Antonije rođ. Svičarević, rođen 1895.;

MONTIGLIA, Victorio, sin Daniela i Marije rođ. Manola, rođen 1888.;
NOVAK, Vladimir, sin Duje i Marije rođ. Smoje, rođen 1905.;
PAIĆ, Nikola, sin Karla i Antice rođ. Velat, rođen 1906.;
PAVIŠIĆ, Ivan, sin Mije i Luise rođ. Quajolo, rođen 1893.;
PAVLOVIĆ, Radoslav, sin Petra i Antonije rođ. Šurić, rođen 1913.;
PROKEŠ, Antonija, kći Vjenceslava i Antonije rođ. Vuletić, rođena 1891.;

PROKEŠ, Blaženka, kći Vjenceslava i Antonije rođ. Vuletić, rođena 1900.;

PROKEŠ, Josip, sin Vjenceslava i Antonije rođ. Vuletić, rođen 1897.;

RADNIĆ, Ljubo, sin Mate i Nediljke rođ. Rendić, rođen 1912.;

REIĆ, Duje, sin Mate i Filomene rođ. Laura, rođen 1869.;

REIĆ, Vinka, kći Mate i Filomene rođ. Laura, rođena 1866.;

ROJE, Danko, sin Jakova i Ane rođ. Kapetanić, rođen 1901.;

ROJE, Nikola, sin Marina i Marije rođ. Kragić, rođen 1890.;

ROJE, Roko, sin Marina i Marije rođ. Kragić, rođen 1893.;

RUŽIĆ, Palmira, sin Marina i Marije rođ. Prković, rođen 1900.;

ŠORE, Marko, sin Ante i Filomene rođ. Glavinović, rođen 1867.;

TOMIĆ, Antun, sin Luke i Vice rođ. Parač, rođen 1896.;

TOMIĆ, Stjepan, sin Marina i Lucije rođ. Dvornik, rođen 1876.;

UVODIĆ, Stjepan, sin Lovre i Franke rođ. Milić, rođen 1920.

Na popisu Vjere Zlatar bilo je još šesnaest osoba, ali nisu zapisane u knjigama rođenih grada Splita.

Splitsani u Čileu popisani su i u životopisima Dane Mataića,⁴ a to su:

BABAROVIC, Tatjana, kći Boška i Lize rođ. Denegri, rođena u Splitu 15. svibnja 1931., dipl. ekonomistica, dužnosnica Ujedinjenih naroda.

DUPLANČIĆ, Mirjana, kći Ante i Jelice rođ. Tomić, rođena u Splitu 1924., a udana za Slavka Ivaniševića s kojim je 1947. godine otišla u Čile.

KUKOLJ, Smiljan, sin Andrije i Katarine rođ. Fabjanac, rođen u Splitu 24. srpnja 1933., liječnik. U Viñu del Mar došao sa sestrom Jagodom. Poznat

po tome što je predvodio ekipu liječnika koja je obavila treću transplantaciju bubrega u Čileu, a u Viñi del Mar je osnovao Centar za multidisciplinarni tretman depresije.

TOMIĆ Stipe, rođenu Splitu 1876. godine. Sin je Marina i Lucije rođene Dvornik. Doselio se u grad Calamu, gdje je proizvodio kamenu sol.

VODANOVIĆ, Sergio, u knjizi rođenih u Splitu je zapisan kao Ingje Vjekoslav, sin Ivana Ante i Luise rođ. Pistelli, rođen u Splitu 30. kolovoza 1926., pisac. Bio je redoviti član Čileanske akademije umjetnosti i sveučilišni profesor te dramaturg čija djela predstavljaju prekretnicu u razvoju čileanskog kazališta.

Nisu svi zauvijek ostali izvan Splita. Neki su se vratili, iz različitih razloga. Poput već spomenute Jugane Borović iz Antofagaste u Split se, iz Santiaga, vratila i Tatjana Roje, profesorica klavira, rođena u Splitu 1931., kao kći Roka i Nevenke rođ. Bralić.

U južnu čileansku pokrajinu Magallanes Hrvati su se doseljavali već u prvoj polovici 19. stoljeća, najčešće u potrazi za zlatom. Od cijele zajednice Slavena, Hrvata je, prema Mateu Martiniću, akademiku iz Punta Arenasa, bilo 99,5 posto. Od toga su najbrojniji bili Bračani (62,7 posto), Splićana je bilo tek oko 4,3 posto, i to prezimena Bakotić, Bulić, Celent, Čulić, Dvornik, Fabjanac, Katunarić, Kokić, Koncani, Kragić, Kuzmanić, Marasović, Mijač, Ozretić, Petrašić, Poduje, Rismondo, Ružić, Sirošević, Smoje, Šegvić, Tartaglia i Tomić.⁵ Prvi splitski doseljenici u Magallanesu po zanimanju su najčešće bili trgovci, stolari, radnici, ribari, a privatno su bili članovi različitih društava, kao npr. Antun Ružić, koji je svirao u Hrvatskom tamburaškom društvu *Tomislav* osnovanom 1905. godine ili Miroslav Tartaglia, prvi urednik lista *Domovina* 1913. godine.

Sada je Splićana sve manje. Možemo spomenuti samo neke, poput potomaka Josipa Šegvića, rođenog u Splitu 1895., sina Josipa i Josipe rođ. Prkić. Prezime im se sada piše Seguic i ima ih petero u telefonskom imeniku Punta Arenasa, s time da četvero imaju majčino prezime španjolskog porijekla. Tu su još:

MIJAČ, Rudi - sin Zlatka i Lucije rođ. Kusanović, rođen u Splitu 27. listopada 1941., počasni konzul Republike Hrvatske u Punta Arenasu

MIJAČ, Ljubica – kći Zlatka i Lucije rođ. Kusanović, rođena u Splitu 6. studenog 1939., s bratom Rudijem je napustila Split 1957. godine i došla u Punta Arenas, sada živi u Santiagu.

FABJANAC, Tonka, krojačica, rođena u Šibeniku (1915. – 2008.) gdje se zbog očevog posla privremeno našla njezina splitska obitelj, ali je odrasla u Splitu. Njezina sestra Katarina je sa suprugom učiteljem 1939. bila pozvana u Punta Arenas kako bi predavala hrvatski jezik pa je i Tonka odlučila poći s njom. Do 2008. bila je najstarija osoba rođena u Hrvatskoj koja je živjela u Punta Arenasu, dok joj je sestra Katarina umrla 1992. godine.

Sredinom 19. stoljeća započelo je iseljavanje u SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE, osobito iz Dalmacije. Cijena brodske karte iz Splita do New Yorka 1907. godine iznosila je 180 kruna. Do Kalifornije je bilo teško doći, jer je trebalo ići preko kontinenta i prijeći planinski lanac Rocky Mountains ili oploviti cijelu Južnu Ameriku. U početku su je naseljavali kopači zlata, a poslije se shvatilo da je Kalifornija pogodna za razvoj voćarstva i ribarstva. Tako je Stjepan Mitrović 1883. godine donio iz Dalmacije u Kaliforniju prve sadnice smokve. Osnivač riblje industrije u San Pedru bio je Martin Bogdanović iz Komiže, a s dalmatinske obale na Pacifik došli su i mnogi koji su svojim izumima unaprijedili ribarstvo. U drugim dijelovima države Hrvati su se bavili ratarstvom ili su bili šumski radnici, rudari, krojači, mehaničari i drugi zanatlije.

Sjedinjene Američke Države su godine 1921. donijele Zakon o imigraciji kojim se ograničilo useljavanje. Premda je provedena selekcija doseljenika, iseljavanje iz cijele Hrvatske jednako se nastavilo, pa su se i Splitsani otisnuli u Sjedinjene Države u znatnom broju. U zadarskom *Narodnom listu* 1908. godine Splitsanin Vicko Jurjević opisuje svoje putovanje iz Hamburga preko Atlantika:

"Kad smo stigli u Hamburg, zatvorilo nas je u jednu konobu i nije nas puštalo vanka; pitalo nam je svakome po 3 krune za spizu. Kad je bilo sutradan u 11 sati, onda nas je odvelo na nesretni parobrod 'Pretoria', s kojim smo partili put Amerike. Bilo nas je na brodu 1200 ženskih, a preko 2000 muških. Zbili su nas ka brave. Agenat ljuto nas je prevario. On je nama govorio, ako platimo po 132 forinta svaki, da ćemo doći u 14 dana, a ako smo ustrpljivi stati 18 dana, da će nas voziti cinije. Mi smo svi jednim glasom odgovorili da ne žalimo potrošiti više, ali da želimo doći prije. Onda je agenat primio od nas novce – prokleti mu bili! – i varao nas da ćemo imati dobru hranu. Ako nam ne bude sve u redu – kako nam on kaže – obećao nam je agenat, da će nam povratiti novce natrag, ali to je bilo samo usmeno, a u pismeno nam nije dao ništa, pa hajde ga ti traži. Evo ću pak sada kazati kakova nam je bila

hrana. Ujutro smo imali kavu, gorku kao pelin. U podne su nam davali zupu, sve crvi po njoj i komadići konjskog mesa, a za šalšu kumpira neočišćenih. Kruha i vina ništa. Nama se je gadilo, pa smo bacili onu smrdljivu hranu u more. Za večeru su nam davali ribe, što se zove renga, slane, Bože sačuvaj, kakova je bila. Izvadili je iz karatila, pa onako neočišćenu stavili pred nas kao da smo kunci. Po ribi lizu crvi... sreća da bi nam za večeru dali malo kruha. Ne samo vina, ali ni vode nije bilo, već ako si u kantini htio kupit četvrt litre bire za 40 feniki."⁶

Prije dolaska u New York svi brodovi su pristajali na otok Ellis, gdje su doseljenici upisivani u knjige. U razdoblju od 32 godine koliko se vodila evidencija, odnosno od 1892. do 1924., u knjige je upisano više od 600 Splićana, ali tu ima dosta netočnih podataka pa prava brojka iznosi 346. Ako se uzme u obzir da je sredinom tog razdoblja, odnosno 1911. godine, Split kao najveći grad u Dalmaciji imao 21.246 stanovnika, to i nije ni tako mala brojka. Split se tada dijelio na tri dijela, na Grad, koji je imao 7.400 stanovnika, te na župe Veli varoš, sa 8.500 stanovnika, i Lučac, sa 5.346 stanovnika. Knjige su se na otoku Ellis pisale ručno. Splićani su tada na razne načine izražavali svoju nacionalnu pripadnost. S obzirom da je u vrijeme kada se evidencija počela voditi Dalmacijom u ime Austrije vladala Italija, Split je u većini slučajeva napisan na talijanskom jeziku, kao *Spalato*, *Austria*, zatim *Spatato*, *Lpalato*, *Spoloto*, što su razlike nastale krivim čitanjem rukopisa. Jedan dio Splićana je govorio da su iz Splita ili iz Spljeta, a drugi da su iz Velog varoša ili s Lučca, pa je na primjer pisalo *Veli Varoš*, *S.H.S.* ili *Lučac*, *Austria*. Split je najčešće zapisan kao grad u Austriji, rijetko u Mađarskoj, a poslije u SHS i Jugoslaviji. Godina kad je najviše Splićana ušlo u Sjedinjene Države svakako je, bez premca, bila 1907. Rođeni 1880-ih iselili su se u dobi između 20 i 30 godina, a trećina od njih su bile žene. Splićani koji se spominju u Arhivu otoka Ellis,⁷ a zapisani su i u knjigama rođenih u Splitu su:

ALUJEVIĆ, Filip Matin, rođen 1880.; Marin Bartulov, rođen 1885.; Špiro Ivanov, rođen 1894.

ALJINOVIĆ, Mate Felicev, rođen 1886.

AMIŽIĆ, Ivan Martinov, rođen 1874.

ANDREIS, Ana Petrova, rođena 1879.

ARŽIĆ, Filip Filipov, rođen 1897.; Ivan Jurin, rođen 1879.; Ivan Dujin, rođen 1878.; Matija žena Ivanova (rođ. Kovačić 1877.); Mandina Ivanova, ro-

đena 1905.; Ante Ivanov, rođen 1903.; Marica Ivanova, rođena 1906.; Marija Antina, rođena 1866.

BAKOTIĆ, Marija Nikolina, rođena 1905.; Marin Stjepanov, rođen 1884.; Paško Stjepanov, rođen 1882.; Ursula žena Nikolina (rođ. Parlatan, 1880.); Nikola Stjepanov, rođen 1874.

BALABAN, Emeritta Stjepanova, rođena 1910.; Marija žena Stjepanova (rođ. Kučić, 1885.)

BANČIĆ, Bartul, rođen 1868., nahoče

BANDOLOVIĆ, Nikola Antin, rođen 1868.

BARIĆ, Andrija Jerkov, rođen 1910.; Frane Jerkov, rođen 1903.; Ive Jerkov, rođen 1904.; Jane Jerkova, rođena 1871.; Matija Jerkova, rođena 1907.; Martin Rokov, rođen 1892.; Ivanica Jurina, rođena 1864.; Vid Rokov, rođen 1888.

BEGO, Andrija Franin, rođen 1880.; Marija Franina, rođena 1887.; Ante Antin, rođen 1895.

BIOČIĆ, Mate Špirov, rođen 1883.

BOLJAT, Jerko Josipov, 1887.

BONAČIĆ, Ivanica Markova, rođena 1897.; Marko Matin, rođen 1866.

BOTIĆ, Angelo Franin, rođen 1882.

BRAJEVIĆ, Anka Dujina, rođena 1906.; Duje Antin, rođen 1878.; Pavica žena Dujina (rođ. Mihovilović, 1881.); Zorka žena Ivanova (rođ. Dimić, 1898.); Ante Ivanov, rođen 1920.; Nikola Andrijin, rođen 1900.

BUBIĆ, Ante Antin, rođen 1865.

BUJ, Nikolina, žena Andrije (rođ. Pirija 1853.)

BULJAN, Innocente Ivanov, rođen 1884.

BULIMBAŠIĆ, Ignac Ivanov, rođen 1886.

CIOTTI, Adolfa Antina, rođena, 1882.

CIRIELO, Francesca Matina, rođena 1909.; Mate Jacintov, rođen 1876.

ČULIĆ, Ante Martinov, rođen 1890.; Marin Martinov, rođen 1880.; Mate/ Dragun Martinov, rođen 1881.; Doma žena Mijina (rođ. Zlodre, 1871.); Mijo Matin, rođen 1865.; Vicko/Dragun Ivanov, rođen 1890.; Pavica Božina, rođena 1862.; Viskota Šime Vickov, rođen 1874.; Pavica Dujina, rođena 1883.

DEYMO, Pavazza Nikolin, rođen 1870.

DESPALATOVIĆ, Luka Nikolin, rođen 1861.

DIMIĆ, Ante Franin, rođen 1879.; Josip Ivanov, rođen 1866.; Antica Josipova, rođena 1894.; Marin Josipov, rođen, 1886.

DRAGANJA, Pavao Josipov, rođen 1871.

DUMANIĆ, Jere Paškin, rođen 1907.; Ivanka Paškina, rođena 1904.; Franina, žena Paškina (rođ. Ozretić, 1881.); Paško Franin, rođen 1876.; Ivan Marinov, rođen 1904.; Marin Dujin, rođen 1877.

DUPLANČIĆ, Ante Jakovljević, rođen, 1882.; Stipan Jakovljević, rođen 1885.; Josip Antin, rođen 1912.; Ivan Lukin, rođen 1882.; Manda Matina, rođena 1889.; Marija Ivanova, rođena 1892.; Petar Dujin, rođen 1881.

DVORNIK, Duje Josipov, rođen 1906.; Franina žena Josipova (rođ. Smoje, 1882.); Josip Marinov, rođen 1883.; Duje Paškin, rođen 1906., Dujka Marinova, rođena 1893. (obiteljski nadimak Vesanović)

FABJANAC, Antonia Fabjanova, rođena 1905.; Vinka Fabjanova, rođena 1903.; Matija žena Fabjanova (rođ. Jerčić, 1870.)

FRADELIĆ, Mijo Frane Ivanov, rođen 1885.

FRUA, Ermenegilo Lovrin, rođen 1889.

GABRIĆ, Ivan Lukin, rođen 1907.

GAMBRIĆ, Ivanica, žena Lukina (rođ. Kovačević, 1887.)

GIUDICI, Felice Karlov, rođen 1902.; Remigio Karlov, rođen 1880.; Umberto Karlov, rođen 1898.; Klotilde Karlova, rođena 1891.; Luigi Karlov, rođen 1893.; Stefanija Karlova, rođena 1889.

GRIGLIO, Pietro Ivanov, rođen 1865.

GRISOGONO, Ursa, rođena 1897.

GUDIĆ, Benedetta žena Matina (rođ. Veljačić, 1877.); Luka, rođen 1906.

INGRAVALLE, Mauro Paškin, rođen 1877.

IVANČIĆ, Frane Matin, rođen 1880.; Šimun Ivanov, rođen 1872.

IVANIŠEVIĆ, Ivan Špirov, rođen 1887.; Katica Špirova, rođena 1894.

JAKASOVIĆ, Kate Dujina, rođena 1884.; Josip Matin, rođen 1865.

JAMAN, Franka Ivanova, rođena 1892.

JELAČIĆ, Duje Franin, rođen 1864.; Filip Marinov, rođen 1889.; Ivan Marinov, rođen 1888.; Fabjan Matin, rođen 1883.

JELASKA, Andrijana Petrova, rođena 1901., udana Plazibat

JELAVIĆ, Antica Tomina, rođena 1900.; Marija Tomina, rođena 1893.; Kate, žena Tomina (rođ. Krokarić, 1857.)

JURADINOVIĆ, Ante Šantov, rođen 1853.

JURIŠIĆ, Amelia Matina, rođena 1895.

JURJEVIĆ, Antica Ivanova, rođena 1886.; Ante Ivanov, rođen 1912.; Nikolina, žena Ivanova (rođ. Vrdoljak, 1887.); Josip Jakovljević, rođen 1886.; Antica, žena Josipova (rođ. Šunjić, 1886.); Marin Lukin, rođen 1882.; Ivan Matin, rođen 1880.; Paško Matin, rođen 1886.; Nikola Matin, rođen 1887.; Palmira, žena Marinova (rođ. 1887.); Janka, žena Franina (rođ. Kovačić, 1886.); Ivan Lukin, rođen 1884.

JURKOVIĆ, Ivanica Petrova, rođena 1902.; Pavlina, žena Petrova (rođ. Matošić, 1864.)

KALIBOVIĆ, Vinka, žena Marinova, rođena 1892.; Marin Antin, rođen 1884.

KALITERNA, Ivan Marinov, rođen 1885.; Nikola Tomin, rođen 1874.

KATUNARIĆ, Anton Ivanov, rođen 1893.; Paško Antin, rođen 1883.; Fabjan Matin, rođen 1888.

KLIŠKIĆ, Angiolina Špirova, rođena 1873.

KOCEIĆ, Josip Marinov, rođen 1863.

KOLOMBATOVIĆ, Rikard Franin, rođen 1897.

KOVAČIĆ, Stjepan Antin, rođen 1883.; Pavao Špirov, rođen 1892.; Ante Josipov, rođen 1904.; Ivan Ivanov, rođen 1883.; Kristina Ivanova, rođena 1888.; Marija Karlova, rođena 1899., Antica, žena Karlova (rođ. Novaković 1870.)

KRAGIĆ, Ante Mladenov, rođen 1872.; Ivan Marinov, rođen 1887.

KRIŽEVIĆ, Ivana Šimina, rođena 1892.

KRSTULOVIĆ, Ante Petrov, rođen 1880.; Frane Ivanov, rođen 1883.; Luka Pavlov, rođen 1881.; Paulina Pavlova, rođena 1890.; Visko Pavlov, rođen 1878.; Marin Antin, rođen 1869.; Ivan (Opara) Antin, rođen 1885.; Paškva, žena Antina (rođ. Relia, 1889.); Ivan Antin, rođen 1885.

KUKOČ, Petar Stipin, rođen 1888.

KULIĆ, Srećko Ivanov, rođen 1900.

KULIŠIĆ, Josip Filipov, rođen 1898.

KURIR, Marija Franina, rođena 1914.

KUZMANIĆ, Ivanica Franina, rođena 1892.

KUZMIĆ, Marin Markov, rođen 1887.

LAURA, Felice Antin, rođen, 1850.

LOVRIĆ, Tomas Pavlov, rođen 1853.

MALEŠ, Ante Špirov, rođen 1859.; Manda, žena Antina (rođena Ozretić, 1862.)

MARASOVIĆ, Andrija Mijin, rođen 1873.; Ana, žena Ivanova (rođ. Fajbanac, 1872.); Anton Ivanov, rođen 1904.; Nikola Ivanov, rođen 1907.

MARIN, Mate Martinov, rođen 1865.

MARKOVINA, Regina Šimina, rođena 1886.

MARTINIS, Ivan Ivanov, rođen 1906.

MASOVČIĆ, Felicio Andrijin, rođen 1857.

MILIŠIĆ, Vicko Antin, 1863.; Marino Antin, rođen 1860.

MITROVIĆ, Ante Franin, rođen 1881.; Ante Marinov, rođen 1888.; Danica Marinova, rođena 1903.; Filomena Marinova, rođena 1896.; Isidoro Marinov, rođen 1905.; Marin Marinov, rođen 1858.; Matija žena Marinova (rođ. Bezina, 1864.); Katica Nikolina, rođena 1898.; Filip Lukin, rođen 1883.; Josif Lukin, rođen 1893.; Dobrila Marinova, rođena 1905.; Milenko Marinov, rođen 1902.; Nikola Antin, rođen 1868.

MLADINIĆ, Mate Nikolin, rođen, 1896.; Anka Nikolina, rođena 1891.; Perian Ivanov, rođen 1890.; Ivan Ivanov, rođen 1891.; Vicko Karlov, rođen 1864.; Paško Karlov, rođen 1859.; Francesco Paškin, rođen 1891.; Teresa Paškova, rođena 1896., Toma Vickov, rođen 1893.

MRDULJAŠ, Jere Stipin, rođen 1865.

MUSLIN, Stjepan Josipov, rođen 1880.

MUŽINIĆ, Toma Antin, rođen 1882.; Dobrila Ivanova, rođena 1878.; Kristo Ivanov, rođen 1888.; Tereza Ivanova, rođena 1886.; Zora Kostina, rođena 1904.; Kate žena Pavlova (rođ. Žegarac 1879.); Mate Stjepanov, rođen 1883.; Kate žena Matina (rođ. Ozretić 1888.)

NOVAKOVIĆ, Perina Antina, rođena 1891.; Duje Silvestrov, rođen 1889.; Ivan Silvestrov, rođen 1887.

OZRETIĆ, Ante Marinov, rođen 1873.; Marin Petrov, rođen 1878.; Marija Ivanova, rođena 1888.; Petar Ivanov, rođen 1883.

PAIĆ, Vicko Antin, rođen 1896.

PARTENIO, Fortunato Santov, rođen 1895.

PAVAZZA, Matija Lukina, rođena 1883.

PAULIĆ, Josip Petrov, rođen 1895.

PERINOVIĆ, Ana Petrova, rođena 1869.; Elvina Petrova, rođena 1867.

PETRIĆ, Ante Petrov, rođen 1891.

PILIĆ, Ante Antin, rođen 1887.; Ante Nikolin, rođen 1891.

PIRIO, Josipa Blaževa, rođena 1885.; Paolo Blažev, rođen 1883.; Pavica Blaževa, rođena 1881.; Antica, žena Blaževa (rođ. Skroza, 1844.)

PITEŠA, Frane Dujin, rođen 1880.

PLENKOVIĆ, Paško Tomin, rođen 1898.

POPOVIĆ, Ante Marinov, rođen 1880.

PRASSEL, Vincenzo Grgin, rođen 1888.

RADICA, Božo Andrijin, rođen 1904.; Jerko Andrijin, rođen 1906.; Marija žena Andrijina (rođ. Modrić 1873.); Filip Božin, rođen 1883.; Marija žena Božina (rođ. Mladinić 1888.)

RAIĆ, Vlaho Antin, rođen 1895.

RADOSAVLJEVIĆ, Luka Marinov, rođen 1891.

RADOVNIKOVIC, Antun Špirov, rođen 1885.

REIĆ, Antica Špirova, rođena 1893.; Ivanica žena Tomina (rođ. Jadrić 1876.); Josip Franin, rođen 1897.; Špiro Antin, rođen 1867.; Ante Dujin, rođen, 1882.; Josip Nikolin, rođen 1862.

ROJE, Srećko Paškin, rođen 1889.; Ane Ivanova, rođena 1910.; Ante Ivanov, rođen 1887.; Božica Ivanova, rođena 1898.; Frane Matin, rođen 1885.; Antica žena Franina (rođ. Reić 1887.); Ante Marinov, rođen 1876.; Perina žena Antina, rođena 1881.

ŠAŠKOR, Ante Ivanov, rođen 1895.

RUŽIĆ, Blaž Šimunov, rođen 1874.

SCHOBERT, Emma Aleksina, rođena 1898.

SIRIŠĆEVIĆ, Antica Paškina, rođena 1889.; Ante Josipov, rođen 1870.; Danica Jakovljeva, rođena 1905.; Jakov Markov, rođen 1873.; Ivan Markov, rođen 1874.; Jerko Antin, 1889.; Ivan Dujin, rođen 1873.; Antica, žena Ivanova (rođ. Katunarić 1881.)

SMOJE, Ana Markova, rođena 1888.; Josip Markov, rođen 1882.; Mario Paškin, rođen 1892.; Marin Paškin, rođen 1892.; Paško Dominikov, rođen 1887.; Vicko Mirkov, rođen 1881.

SOLARI, Josip Sebastijanov, rođen 1904.; Vjekoslav Sebastijanov, rođen 1904.; Marija žena Sebastijanova (rođ. Matešan 1879.)

SPADAVECCHIA, Lucija Antina, rođena 1904.; Marija žena Antina (rođ. Šimunić 1884.); Lucija Dominikova, rođena 1904.; Ante Jakovljevi, rođen 1879.

SRDELIĆ, Jelka Petrova, rođena 1903.; Jerolim Petrov, rođen 1905.; Josip Petrov, rođen 1891.; Antica Marinova, rođena 1907.; Marin Šimunov, rođen 1874.; Matija Lukina, rođena 1884.

SULJIĆ, Franina Antina, rođena 1890.; Santo Antin, rođen 1893.; Katarina Antina, rođena

1892.; Vinco Antin, rođen 1897.; Frane Antin, rođen 1860.

SVETIN, Luka Ivanov rođen 1889.

ŠEGVIĆ, Antica Paškina, rođena 1909.; Boženka Paškina, rođena 1912.; Kristina žena Paškina (rođ. Kovačić 1887.); Paško Antin, rođen 1886.; Jozo Vickov, rođen 1898.; Ante Titov, rođen 1878.; Ante Andrijin, rođen 1889.

ŠIMIĆ, Mihovil Mijin, rođen 1875.

ŠORE, Mandina Lukina, rođena 1892.; Ante Ivanov, rođen 1891.

TOMIĆ, Ivanica žena Dujina (rođ. Meštrović 1868.); Mate Matin, rođen 1880.; Paolina (Tomić Ferić) Ivanova, rođena 1896.; Domenico Lukin, rođen 1886.; Milica Lukina, rođena 1895.; Ane, žena Marinova (rođ. Vrdoljak 1888.); Jerko (Tomić Bamba) Lovrin, rođen 1890.; Duje Ivanov, rođen 1892.; Fabjan Pavlov, rođen 1882.; Marija, žena Fabjanova (rođ. Miletić 1886.); Magdalena Ivanova, rođena 1903.; Jerko Ivanov, rođen 1896.; Ane Matina, rođena 1888.; Ante (Tomić Bamba) Matin, rođen 1895.; Marija Ivanova rođena 1893.; Ivanica, žena Ivanova (rođ. Žižić 1868.); Marija Ivanova, rođena 1893.; Svetin Ivanov, rođen 1899.; Marija, žena Franina (rođ. Marić 1883.); Marija rođena Dumanić 1882.

TREURSIĆ, Jakov Marinov, rođen 1861.

TRUMBIĆ, Ivan Nikolin, rođen 1873.; Ante Matin, rođen 1883.; Ante Tomin, rođen 1873.; Anka Antina, rođena 1910.; Frane Antin, rođen 1913.; Marija žena Antina (rođ. Novaković 1884.).

VELAK, Srećko Marinov, rođen 1892.

VIKOVIĆ, Jurka, žena Matina (rođ. Vidović 1872.)

VOLTOLINI, Linda žena Marijova (rođ. Ševeljević 1886.); Riccardo Jakovljević, rođen 1871.

VRDOLJAK, Paulina Marinova, rođena 1903.; Duje Nikolin, rođen 1879.; Antica žena Dujina (rođ. Roki 1893.)

VUČETIĆ, Kata Antina, rođena 1890.

VUKAREVIĆ, Marko Lovrin rođen 1877.

WOREK, Angelina Karlova, rođena 1891.; Luigi Karlov, rođen 1889.

Nije poznato koliko je Splićana ostalo u New Yorku ili uopće na istočnoj strani zemlje, a koliko ih je preko kontinenta otišlo na zapadnu obalu, u Kaliforniju. Adam Eterovich u svojoj knjizi *Doprinos Hrvata San Franciscu* piše o jednom Splićaninu, Antonu Riboliju, koji je 1880. bio suvlasnik restorana u San Franciscu imenom *United States Restaurant*, gdje su se nudila "tri jela za 25c, juha, predjelo, desert i kava".⁸ Isti autor vezano za Split spominje športsko društvo "Hajduk Athletic Club" osnovano u San Franciscu 1930. godine. To je bila veoma aktivna športska organizacija, koja je već u začetku brojila 61 člana. "Hajduk" je pod sposobnim vodstvom predsjednika Larryja Mialilovicha bio 1939. godine klub s odličnim nogometnim, košarkaškim i baseball ekipama. Eterovich u svojim djelima nabroja sljedeće Splićane u Kaliforniji:⁹

BRAJEVIĆ, Anton, brodograditelj; Cvijeta, žena Antonova (rođ. Petrašić); došli su u San Pedro 1920. godine.

DERADO, Ivan, rođen 24. prosinca 1929. profesor

DUPLANČIĆ, Neno, predsjednik korporacije

JAKOVČEVIĆ, Ante, rođen 23. prosinca 1945. godine, elektroinženjer

PUIZINA, Dominik Dujin, rođen 1922., prometni inženjer; Milo Dujin, rođen 1924., odvjetnik

RUZICH, George, glazbenik, osnovao 1970. u San Franciscu tamburaški sastav "Tanac".

Iako Adam Eterovich u svojim knjigama najviše piše o Hrvatima u Kaliforniji, Splićana, međutim, ima i u drugim dijelovima Sjedinjenih Američkih Država:

BOŠKOVIĆ, Nasja, kći dr. Mate Boškovića i Zdenke rođ. Prvan, rođena 16. srpnja 1942., profesorica

BRAJEVIĆ, Ante, rođen 1933., veslač "Gusara" i vaterpolist; Gabriela, žena Antina, rođ. Radović 1941.

DUJMOVIĆ, Nikola, rođen 19. rujna 1933. u obitelji Petra Dujmovića Fjake, poznatog nogometaša Hajduka, inženjer strojarstva

JADRIĆ, Ivan, rođen 1970., inženjer elektrotehnike

KUKOČ, Toni, rođen 18. rujna 1968., košarkaš, i žena mu Renata rođ. Kovačević, s dvoje djece, žive u Chicagu.

MLADINIĆ, Marin, sin Križana i Mandice, rođen 6. svibnja 1934., inženjer

RADICA, Bogdan, rođen 26. kolovoza 1904., književnik, publicist, esejist, diplomat i jedan od najistaknutijih intelektualaca hrvatske emigracije

SMOJE, Bruno, sin Ante i Palmine rođ. Vidjak, rođen 7. lipnja 1917. godine; brat mu Paško nastanio se u Australiji između dva rata

TOMASOVIĆ, Branko, rođen 16. lipnja 1946., dipl. project manager

TOKIĆ, Ivan, sin Šimuna i Marije, rođen 31. svibnja 1956., pomorac; Mirjana, žena Ivanova, rođ. Vudrić, 19. listopada 1957.

TOMIĆ BAMBA, Chicago - Ante Tomić Bamba rođen 11. kolovoza 1895., otišao je u Ameriku 1913. preko Trsta brodom "Kaiser Franz Josef". U brodskom dnevniku piše da je putovao sa svojim prijateljem Antom Trumbićem, njegovom suprugom Marijom i njihovo dvoje djece, Franom, koji je tada imao tri mjeseca, i trogodišnjom Ankom. Marija Kovačić, rođena u Splitu 21. rujna 1899. godine., u Ameriku je došla 1907. kao osmogodišnja djevojčica brodom "La Touraine" iz luke Le Havre. Putovala je s majkom Anticom Kovačić rođ. Novaković, tada starom 37 godina. U evidenciji otoka Ellis njihovo je rodno mjesto napisano kao *Veli Varoš, Austrija*. Odredište im je bio Chicago, gdje ih je čekao Marijin otac Karlo. Ne zna se kako su se Marija Kovačić i Ante Tomić Bamba, oboje Splitski, upoznali, ali se zna da su se vjenčali u Chicagu 6. listopada 1917. godine, u prisutnosti svjedoka Petronille Bilić i Luke Alujevića. Imali su desetoro djece: Mary Ann (1918.), Antoaneta (1919. – 1920.), Ljubomir (1921. – 1967.), Milenko (1923.), John (1924.- 1993.), Anthony (1925.), Eleonora (1928.- 2002.), Karlo (1929.), Gloria (1933.) i Donald (1939.).¹⁰

TOMIĆ BAMBA, San Pedro - U San Pedru postoje dvije obitelji Tomić, jedna je obitelj Miljenka Tomića, a druga je njegove sestre Mirjane. Oboje su djeca Duje i Marije rođ. Muštra. Miljenko Tomić rođen je u Splitu 1950. godine, iste godine kada i njegova supruga Mirjana rođ. Mađor. Imaju četvero djece: Željka (1977.), Barbaru (1980.), Duju (1984.) i Ivana (1990.). Mirjana Tomić, Miljenkova sestra, udala se za Nikolu Vukovića i imaju troje djece: Srđana, Jozu i Nicole.¹¹

VIDJAK, Frane, rodio se u Splitu 1932. godine u obitelji Marija i Tonke rođ. Krstulović. Obiteljski nadimak im je Zorica.

VIDJAK, Vladimir, rodio se u Splitu 1934. godine u obitelji Petra i Katice rođ. Kuzmić. Živi u Kansasu, a obiteljski im je nadimak Kopač.

U AUSTRALIJU Hrvati počinju odlaziti sredinom 19. stoljeća, mahom iz Dalmacije, i to s područja Makarske i okolnih mjesta te s otoka Hvara. Među pretplatnicima novina, kao što su *Pučki list*, *Pučka prosvjeta*, *Pučke novi-*

ne i *Željeznica* koje su izlazile u Splitu na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, a koje su naručivali Hrvati u Australiji da bi ih tamo čitali, pojavljuje se samo jedno splitsko prezime, Grisogono.¹² U Australiji su Hrvati radili na sječi stabala i u rudnicima. Između dva rata australska je vlada po uzoru na američku donijela zakon kojim je provela najstrožu selekciju svojih imigranata. Iseljavanje u Australiju pojačalo se šezdesetih godina dvadesetog stoljeća. Splićani koji su tada otišli u Australiju, iako rođeni u Splitu, najčešće ne potječu iz starih splitskih obitelji, već su djeca onih koji su se nakon Drugoga svjetskog rata iz okolnih sela preselili u grad. Takav su primjer članovi obitelji ČIKARA u Canberri i RAVLIĆ, današnja ministrica u Zapadnoj Australiji.

U Zapadnoj Australiji u Perthu od starih splitskih obitelji nalazimo sljedeće: Gjakun, Katunarić i Smoje. Popis umrlih u Perthu¹³ s tim prezimenima je sljedeći:

GJAKUN, Milan, umro 22. listopada 1983., u dobi od 84 godine

GJAKUN, Milka, Milanova žena, rođena Smoje, umrla 26. svibnja 1994., u dobi od 94 godine

KATUNARIĆ, Branko, umro 30. listopada 1968., u dobi od 67 godina

KATUNARIĆ, Edo, umro 8. ožujka 2002., u dobi od 76 godina

KATUNARIĆ, Fabijan, umro 27. veljače 1968., u dobi od 72 godine

SMOJE, Dinka, rođena Šilović, umrla 9. listopada 1995., u dobi od 86 godina

SMOJE, Frane, sin Umberta i Dinke, umro 2. rujna 1976., u dobi od 35 godina

SMOJE, Kaja, umro 29. srpnja 1949., u dobi od 52 godine

SMOJE, Paško, umro 4. listopada 1997., u dobi od 83 godine

SMOJE, Umberto, Dinkin muž, umro 20. kolovoza 1967., u dobi od 62 godine

U svojoj knjizi Ilija Šutalo iznosi popis od 54 osobe¹⁴ za koje se smatra da bi mogle biti iz Splita. S obzirom da se ne znaju imena njihovih roditelja, moglo bi se raditi samo o nekoliko osoba, jer se ostale nije moglo naći u splitskim knjigama rođenih. Također, ni za ove popisane ne možemo biti sigurni da se ne radi o osobama s istim imenom iz nekih drugih gradova:

BARIĆ, Petar Andrijin, rođen u Splitu 1853., došao u Sydney 1885. godine, hotelijer

KRSTULOVIĆ, Vicko, došao u Epsom, Victoria, 1863. godine. Možemo samo pretpostaviti da je iz Splita, jer ih ima više s tim imenom u knjigama rođenih.

KRSTULOVIĆ, Grgur Nikolin, rođen u Splitu 1863., došao u Sydney 1880. godine, *bushman*

KRSTULOVIĆ, A., došao u Ballarat, Victoria, 1857. godine. Ima ih više s ovakvim imenom.

KNEŽEVIĆ, Marko Stjepanov, rođen u Splitu 1819., došao u Australiju 1863. godine

ŠKOLJAR, Luka (ne znamo je li Fabjanov, rođen u Splitu 1837. godine, ili Dujin, rođen u Splitu 1852. godine). Došao u Taraville, Victoria, 1886. godine, ribar.

ŠILOVIĆ, Pava, Andrijin, rođen u Splitu 1837., a došao u Australiju 1875. godine.

O povijesti iseljavanja Hrvata u NOVI ZELAND, pa tako i Splićana, piše svećenik don Ante Klarić, i sam rođen u Splitu, 8. listopada 1926. godine. Nakon godina službe u Dalmaciji prihvatio je poziv za odlazak u Novi Zeland, u Hrvatsku katoličku misiju u Aucklandu. Opisujući razdoblje od 1904. do 1999. godine, don Ante Klarić navodi sljedeće Splićane:¹⁵

MARETIĆ, Vanja, dipl. inženjer agronomije. Živi s obitelji u Aucklandu od 1995.

MORETTI, Vesna, inženjer brodogradnje. Živi u Aucklandu od 1996.

ROJE, Blaženka, inženjer građevinarstva. Živi u Aucklandu od 1995.

ROJE, Damir, inženjer elektrotehnike. Došao u Novi Zeland 1995. Živi u Aucklandu.

KATIĆ, Dragica, liječnica. Došla u Novi Zeland 1994. godine. Živi u Aucklandu.

MATIĆ, Ivana, liječnica. Došla u Novi Zeland 1994. godine. Živi u Aucklandu.

MATIĆ, Pero, pjevač

MATKOVIĆ, Lucija, stomatolog. Došla u Auckland 1994.

MILIĆ, Žarko, vlasnik tekstilnog pogona. Rodio se u Splitu 20. travnja 1921. godine. Došao u Novi Zeland 1952. godine. Dobio je nagradu Benson Hedges.

PETRAŠIĆ, Kristina, slikarica.

Hrvati u potrazi za poslom nisu samo odlazili u prekomorske zemlje, već i zemlje EUROPE. Neki su se početkom dvadesetog stoljeća odatle prebacivali u Ameriku, ali gotovo 75 posto ih se vraćalo kući, jer su u europskim zemljama radili kao poljoprivredni sezonski radnici. To su bile migracije ekonomske prirode, naročito sa sjevera Hrvatske, i to u Francusku, Njemačku i Belgiju. Kroz šezdesete godine dvadesetog stoljeća počelo se odlaziti na takozvani "privremeni rad" u Njemačku, gdje su neki i ostali, pa se ondje rodila već treća generacija Hrvata. Devedesetih godina dvadesetog stoljeća, u vrijeme Domovinskog rata došlo je do takozvanih ratno-izbjegličkih migracija. U isto vrijeme, odnosno nakon raspada Jugoslavije u njezinim bivšim republikama, sada novim državama, našlo se nešto Hrvata koji su postali Hrvatima izvan domovine, radi pomicanja državnih granica. Među njima je i jedan broj Splićana.

BILJEŠKE

- ¹ Ljubomir Antić: *Hrvati i Amerika*. Zagreb, 2002., 113.
- ² Josip Subašić: *Adresar sa biografskim podacima o našem narodu u Južnoj Americi*. Buenos Aires, 1932., 9, 13, 17, 84, 118, 120, 153, 160.
- ³ Vjera Zlatar Montan: *Los Croatas, el salitre y Tarapaca*. Iquique, 2001. 69, 143, 210, 219.; Vjera Zlatar Montan: *Immigracion Croata en Antofagasta*. Antofagasta 2002., 142, 152, 154, 165, 188, 228, 241, 247, 252, 253, 260, 265, 270, 290, 303, 307, 31, 321, 334, 339, 343, 351, 353, 375, 379, 383, 385.
- ⁴ Dane Mataić: *Hrvati u Čileu*. Zagreb 1998., 23, 79, 92, 169, 181.
- ⁵ Mateo Martinić: *Hrvati u Magallanesu, na krajnjem jugu Čilea*. Split, 1997., 57.
- ⁶ Lj. Antić: bilješka br. 1, 105.
- ⁷ www.ellisland.com
- ⁸ Adam Eterovich: *Doprinos Hrvata San Franciscu*. San Carlos, 2000., 73.
- ⁹ Adam Eterovich: *Hrvati u Kaliforniji 1849. – 1999*. San Carlos 2000., 80, 92, 140, 286, 348, 384, 523.
- ¹⁰ Podatke o obitelji Tomić iz Chicaga ustupila Marge Tomić iz Tinley Parka, Illinois, SAD.
- ¹¹ Podatke o obitelji ustupila Barbara Tomić iz Splita.
- ¹² *Poruke i odgovori*. Pučki list. Split, 15. II. 1910., 31.
- ¹³ Podatke ustupio Neven Smoje, Perth Australija.
- ¹⁴ Ilija Šutalo: *Hrvati u Australiji*. Kent Town, 2004., Appendix 1.
- ¹⁵ Ante Klarić: *Povijest Hrvatske katoličke misije Sv. Leopolda B. Madića u Aucklandu (Novi Zeland) 1904. – 1999*. u: Crkva u svijetu, Auckland – Split, 2000., 368 – 377.

CITIZENS OF SPLIT BEYOND SPLIT

Summary

Emigration from Croatia began in the 19th c. for economic reasons. It was most intense in Dalmatia, which from 1899-1920 saw an exile of 40,000 people. Those who left were mostly farmers or unskilled workers, 18-30 years old who exiled to South and North America, Australia and New Zealand. Most of them were from the Dalmatian islands or villages and it was long considered that only individuals emigrated from urban centers.

There are truly very few citizens of Split in South America, Australia and New Zealand but there are very many of them in the United States. As all boats coming to North America landed at Ellis Island in front of New York City where systematic evidence was kept from 1892 to 1924, we are able to learn about the number of citizens of Split arriving there. The lists were made by hand and many errors occurred. Also, not all who were entered on the list as citizens of Split were found in the Register of Birth in Split. Some claimed to be born in Spalato, Spljet or Split while others claimed Veli Varoš or Lučac as their place of birth. Split was most often referred to as being in Austria, rarely Hungary, and later in the SHS or Yugoslavia. The year of 1907 was unsurpassable by the number of citizens who exiled from Split. Most of them were born in 1880, they were between 20 and 30 years old while one third of them were women.

Razglednica Iquique u Čileu poslana 1904. Antonietti Bezić u Split na kojoj se vidi prodavaonica "Botica".

Parobrod "Ypiranga" tvrtke Hamburg Amerika Linie koja je prevozila naše iseljenike.

Gabriela i Ante Brajević – San Pedro, SAD

Nasja Bošković Meyer (1968.) – St. Louis, SAD